

חולין דף צ"ז

משנה

גיד הנשה שנתבשל

ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בה בנותן טעם הרי זו אסורה. כיצד משערין אותה? רואין כאילו הירך לפתות, והגיד בשר. ואילו היה נותן טעם בשר כשיעור הגיד בלפתות, הירך אסור. גיד הנשה שנתבשל עם גידים של היתר, בזמן שמכירו משליכו לחוץ אם אין בנותן טעם. ואם אינו מכירו, כולם אסורים, והרוטב בנותן טעם.

וכן חתיכה של נבלה וכן חתיכה של דג טמא שנתבשלה עם החתיכות, בזמן שמכיר את החתיכות האסורות, משערין בנותן טעם שאם אין בהן כדי לתת טעם בשל היתר הרי השאר מותרות. ואם אין מכירן כולן אסורות, שמא זו היא. והרוטב מותר אם אין בחתיכות האיסור כדי לתת טעם בכל החתיכות, והקיפה והרוטב.

גמרא

אמר שמואל, מה ששנינו שכשנתבשל ונתן טעם כל הירך אסורה, זה כשנתבשל והרוטב העלה טעם בכל הבשר, אבל נצלה בה ואינו מפעפע ויוצא בבשר, חותך עליון ואוכל, עד שמגיע לגיד.

שואלת הגמרא, והרי אמר רב הונא, גדי שואלת על טעימת גוי לדעת אם יש בנותן טעם

שלא נטל חלב הכליות וכך צלאו, אסור לאכול אפילו מראש אזנו שאין שם חלב. הרי שהאיסור פושט בכולו? עונה הגמרא, שונה בחלב, כין שהוא מפעפע ומתפשט בכל הבשר. שואלת הגמרא, והרי אמר רבה בר בר חנה, היה מעשה לפני רבי יוחנן בבית כנסת של 'מעון' בגדי שצלאו בחלבו, ושאלו את רבי יוחנן, ואמר: קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו? עונה הגמרא, שם היה כחוש ולכן לא התפשט הטעם. רב הונא בר יהודה אמר, המעשה היה שבשל כליה בחלבה, והתיר כיון שהקרום הפסיק. רבין בר רב אדא אמר, המעשה היה בכילכית שהוא שקץ דגים קטנים, שהתבשל באילפס של בשר,

ורבי יוחנן אמר להם, שנחתום עובד כוכבים יטעם אם נתן טעם⁶⁰⁸.

שיעור נותן טעם במקום שאי אפשר
בששים
אמר רבא, היה קשה לי מה ששנינו בברייתא,
קדרה שבשל בה בשר לא יבשל בה חלב,

ואם בשל בנותן טעם. תרומה לא יבשל בה חולין, ואם בשל בנותן טעם.

מי יכול לבדוק אם על ידי הבישול קיבל טעם? מילא בתרומה הכהן יכול

לבדוק ששניהם מותרין לו, אלא בשר בחלב מי יטעם? ועכשיו שאמר

רבי יוחנן שמותר לסמוך עך עובד כוכבים, גם כאן סומכים על טעימת

עובד כוכבים. שאמר רבא, אמרו חכמים בכמה מקומות שמשערים

בנותן טעם, וכן אמר רבי יוחנן בקפילא⁶⁰⁹, וכן אמרו חכמים בששים.

הלכך: מין בשאינו מינו שהאדם יכול להבחין טעמו: אם התערובת של

היתר, כגון תרומה וחולין, יטעמו ועל פי זה נתיר. ואם של איסור, כגון

בשר בחלב, מותר לסמוך על גוי. ותערובת של מין במינו, בין של היתר

ובין של איסור שלא ניתן להבחין טעמו, וכן במקרה של תערובת מין

בשאינו מינו של איסור במקום שאין גוי, משערים בששים.

מביאה הגמרא מעשה בירכות שנמלחו בבית ריש גלותא ולא נטלו קודם

את גיד הנשה. רבינא אסר, רב אחא בר רב אשי התיר. שאלו את מר בר

רב אשי, אמר להם אבא התיר. אמר רב אחא בר רב לרבינא, מאי דעתך

שאסרת? אם משום מה שאמר שמואל, 'מליח הרי הוא כרותח, כבוש הרי

הוא כמבושל'? והרי אמר שמואל 'לא שנו אלא שנתבשל בה, אבל נצלה

בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד'? ואם נאמר שהכוונה בדבריו 'כרותח'

זה שנחשב כמבושל, והרי הוא אמר 'כבוש הרי הוא כמבושל' משמע

שרותח זה כצלייה? ונשאת הגמרא בקושיא.

אמר רבי חנינא, כשמשערים את האיסור בששים, משערין ברוטב

ובקיפה ובחתיכות ובקדרה. ויש אומרים: בקדרה עצמה, ויש אומרים:

במה שבלעה הקדרה ונתמעט בבליעת הקדרה⁶¹⁰.

608 וחידשו שמותר לסמוך עליו לפי תומו, ולא יודיעוהו שצריכים לו לדבר איסור והיתר. רש"י.

609 עמוד ב'.

610 וכיון דאיפליגו לישני ואיסורא דאורייתא היא – אזלינן לחומרא, ולא משערין בקדרה; ועיקר הדבר: כמות שהוא בא לפנינו משערין ליה, ולא משערין במאי דבלעה קדרה מן ההיתר, לפי שאף מן האיסור נבלע ונתמעט מכמות שהיה, וכדאמרין לקמן (דף צח.): 'אטו דהיתרא בלע, דאיסורא לא בלע?' רש"י.

אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן, כל איסורין שבתורה⁶¹¹, משערים אותם כאילו האיסור בצל או קפלוט, ואילו היה נותן טעם בהיתר זה שנתבשל עמו אוסרו⁶¹². שאל אבא את אביי: ומדוע לא משערים בפלפלים ותבלין, שאפילו באלף לא בטלין? אמר לו, שיערו חכמים שאין נותן טעם באיסורין יותר מבצל וקפלוט.

אמר רב נחמן, גיד שיעורו בששים, ואין גיד מן המנין אלא צריכים ששים בהיתר לבד מהגיד עצמו. אבל כחל כיון שהוא מין היתר, אם נתבשל עם הבשר משערינן בששים, וכחל מן המנין לבהדי דידיה. ביצה של עוף טמא בששים, ואין ביצה מן המנין.

אמר רבי יצחק בריה דרב מרשיא, וכחל עצמו אסור שהרי הבשר נתן בו טעם, והוא לא נתן טעם בבשר לפי שמועט היה. ואי נפל לקדרה אחרת, אוסר.

אמר רב אשי, כשהיינו בבית רב כהנא, הסתפקנו, כחל שנתבשל, האם משערים בעצמו שיצרך להיות ששים כמותו, או צריכין שיהא בהיתר אלא בששים מה שפלט זה? ולכאורה פשוט שמשערים בעצמו, שהרי איננו יודעים כמה יצא ממנו. אלא מעתה שמשערים בעצמו, וכיון שהוא התבטל אם הוא נפל לקדרה אחרת לא יאסר? עונה הגמרא, כיון שאמר רב יצחק בריה דרב מרשיא שכחל עצמו אסור, שמשנתנה הקדרה בו טעם מיד נאסר, מאז חכמים החשיבוהו כחתיכה של נבלה שכשהיא ניכרת לא בטלה וצריך להוציאה.

611 לבד גיד הנשה דכבשר בלפת הוא. רש"י.

612 ובהך איסורי דלא מצי למיטעמינהו קאמר, כגון מין ומינו, ואי נמי שאינו מינו דאיסורא וליכא קפילא, ואכתי לא איפסיק הלכתא בששים. רש"י.

